

VERDIPAPIRSENTRALEN ASA
Postboks 1174 Sentrum
0107 OSLO

VÅR REFERANSE
22/5678

DERES REFERANSE

DATO
06.02.2024

Tilsynsrapport

1. Innledning

Finanstilsynet har gjennomført et årlig tilsyn av Verdipapirsentralen ASA i tråd med kravene i CSDR (Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 909/2014)¹ artikkel 22. Verdipapirsentralen ASA, med forretningsnavn Euronext Securities Oslo ("ES-OSL"), er det eneste foretaket i Norge som har tillatelse til å drive verdipapirsentralvirksomhet i tråd med kravene i CSDR. ES-OSL tok i bruk tillatelsen 1. mars 2022.

Perioden som har vært gjenstand for tilsyn er 1. mars til 31. desember 2022 ("tilsynsperioden").

Minimumskrav til hvilken dokumentasjon Finanstilsynet skal innhente i forbindelse med det årlige tilsynet er fastsatt i kommisjonsforordning (EU) 2017/392² (RTS 2017/392) artikkel 40-43. I tillegg har Finanstilsynet i tråd med RTS 2017/392 artikkel 40 nr. 2 bokstav c bedt om ytterligere informasjon for å kunne kontrollere at ES-OSL har overholdt kravene i CSDR i tilsynsperioden.

ES-OSL mottok Finanstilsynets foreløpige tilsynsrapport 20. november 2023 ("Rapporten"). ES-OSL ga sine kommentarer til Rapporten i brev datert 22. desember 2023 ("Tilsvaret").

I denne rapporten omtaler Finanstilsynet enkelte operasjonelle forhold som kan utgjøre en risiko for ES-OSL, og som enten var nye i forbindelse med CSDR-tillatelsen eller det ble gjort endringer i løpet av tilsynsperioden. Dette omfatter ES-OSLs oppfølging av kontoførere, CSD-linker og håndtering av hendelser. I tillegg kommenterer Finanstilsynet i rapporten enkelte av de forventninger som ble uttrykt i forbindelse med at ES-OSL fikk tillatelse etter CSDR.

Kopi av denne rapporten bes sendt foretakets revisor.

2. Kort om Euronext Securities Oslo

ES-OSLs tillatelse etter CSDR omfatter de tre kjernetjenestene angitt i avsnitt A i vedlegget til CSDR:

- 1) første innføring av verdipapirer i et kontobasert registreringssystem ("notarialtjeneste")

¹ Gjennomført i norsk rett i verdipapirsentralloven § 1-1 første ledd.

² Gjennomført i norsk rett i verdipapirsentralforskriften § 1 (4).

- 2) etablering og vedlikehold av verdipapirkontoer på øverste nivå ("sentral kontoføringstjeneste")
- 3) drift av verdipapiroppgjørssystem ("oppgjørstjeneste")

Tillatelsen omfatter også tilleggstenester knyttet til kjernetjenestene samt andre tilknyttede tjenester.

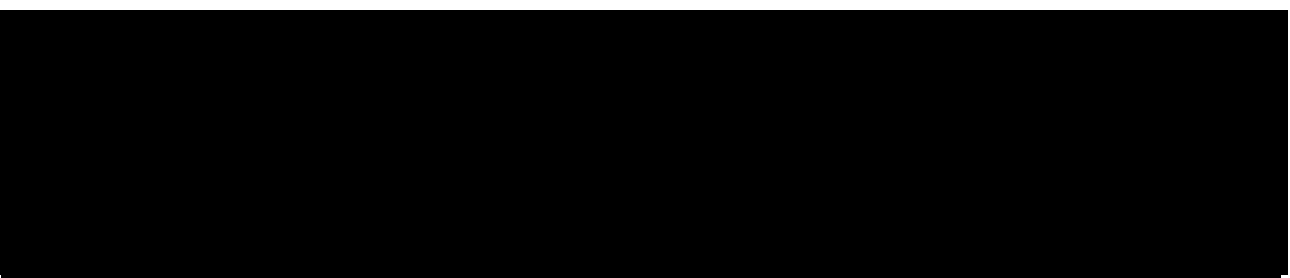
ES-OSL er 100 % eid av Euronext Nordics Holding AS (som også eier 100 % av aksjene i Oslo Børs ASA og 66,7 % av aksjene i Nord Pool Holding AS), som igjen er 100 % eid av Euronext N.V. I tillegg til ES-OSL, eier Euronext N.V. verdipapirsentraler i Danmark (Euronext Securities Copenhagen), Italia (Euronext Securities Milan) og Portugal (Euronext Securities Porto).

Tillatelsen til å drive virksomhet i tråd med CSDR ble gitt med vilkår knyttet til beregning av egenkapital. Ved beregningen skal det legges til grunn en periode for ordnet avvikling på minimum 12 måneder. ES-OSL har beregnet kapitalkravet basert på årsregnskapet for 2022 og bekreftet at det er lagt til grunn en periode for ordnet avvikling på 12 måneder.

ES-OSL har valgt å videreføre modellen med desentralisert kontoførsel slik CSDR artikkel 31 åpner for, det vil si at det er kontoførere som utfører registreringen i registeret.

ES-OSL tilbyr oppgjør i norske sentralbankpenger gjennom oppgjørssystemet VPO NOK. De øvrige verdipapirsentralene i Euronext-gruppen er tilknyttet det felleseuropeiske oppgjørssystemet T2S som muliggjør oppgjør i sentralbankpenger på tvers av verdipapirmarkedene i EU. Ved utløpet av tilsynsperioden var det 38 direkte deltagere³ i VPO NOK, hvorav 28 var norske.

Et særtrekk ved den norske verdipapirsentralen, som også gjelder de andre nordiske verdipapirsentralene, er at investorene har kontoer i eget navn i verdipapirregisteret som medfører at verdipapirsentralen har et stort antall kontoer. Ved utgangen av 2022 hadde ES-OSL ca. 1,5 millioner⁴ kontoer.

Det har i løpet av 2022 vært gjennomført totalt 12 604 360 oppgjørsordrer fordelt på 9 625 158 DVP (Delivery Versus Payment) og 2 979 202 FOP (Free of Payment)¹⁰.

³ Statistikk rapportert iht. RTS 2017/392 artikkel 42 nr. 1 bokstav a

⁴ Beregnet basert på opplysninger i årsrapporten for 2021 og 2022

⁵ ES-OSLs årsrapport for 2022

⁶ Statistikk rapportert iht. RTS 2017/392 artikkel 42 nr. 1 bokstav c

⁷ Statistikk rapportert iht. RTS 2017/392 artikkel 42 nr. 1 bokstav f

⁸ Statistikk rapportert iht. RTS 2017/392 artikkel 42 nr. 1 bokstav f

⁹ Statistikk rapportert iht. RTS 2017/392 artikkel 42.nr. 1 bokstav f

¹⁰ Statistikk rapportert iht. RTS 2017/392 artikkel 42 nr. 1 bokstav h

3. Kontroll med kontoførernes virksomhet

3.1. Rettslig grunnlag

Det følger av verdipapirsentralloven § 6-5 første ledd at "Verdipapirsentralen skal føre en betryggende kontroll med at kontoførernes virksomhet skjer i henhold til lover, forskrifter og verdipapirsentralens regelverk".

3.2. Finanstilsynets vurderinger i Rapporten

Da ES-OSL fikk tillatelse etter CSDR, opplyste ES-OSL om planlagte nye kontroller og oppfølgingstiltak som skulle gjennomføres for å oppfylle kravet om betryggende kontroll i verdipapirsentralloven § 6-5. De nye oppfølgingstiltakene skulle bestå av årlig egenerklæringsskjema fra samtlige kontoførere, periodisk spørreskjema til utvalgte kontoførere, regelmessige kontaktmøter med kontoførerne og styrket opplæring av ansatte hos kontoførerne. I forbindelse med det årlige tilsynet mottok Finanstilsynet en redegjørelse fra ES-OSL der de beskrev hvilke oppfølgingstiltak de faktisk hadde utført i tilsynsperioden.

Finanstilsynet bemerket i Rapporten at flere av de skisserte tiltakene, som etter Finanstilsynets vurdering var tiltak som ES-OSL anså som nødvendige for å oppfylle sin plikt til å føre betryggende kontroll, kun var på planstadiet ved tilsynsperiodens slutt. Finanstilsynet påpekte at ES-OSLs plikt til å føre betryggende kontroll startet allerede 1. mars 2022. De eneste tiltakene som var gjennomført tilnærmet etter planen, var innhenting av egenerklæringsskjema og utsendelse av spørreskjema til utvalgte kontoførere etter en risikobasert vurdering. Spørreskjemaet ble sendt ut til tre kontoførere (i stedet for opprinnelig plan om å sende til 10-15 kontoførere) og medførte et temabasert tilsyn av kontoførere for rentepapirer.

I Rapporten påpekte Finanstilsynet at enkelte kontoførere ikke hadde mottatt det årlige egenerklæringsskjemaet som følge av at ES-OSL ikke hadde en fullstendig oversikt over aktive kontoførere. Finanstilsynet ga uttrykk for at det var en forutsetning for å kunne føre betryggende kontroll med kontoførerne, at ES-OSL til enhver tid hadde full oversikt over hvilke juridiske enheter som har aktiv kontoføreravtale. Finanstilsynet fant det derfor lite betryggende at det var nødvendig å gå flere runder med ES-OSL for å få tilsendt en tilfredsstillende oversikt over aktive kontoførere, herunder at det var avvik mellom den endelige oversikten Finanstilsynet mottok og antallet kontoførere oppgitt i ES-OSLs Annual Risk Report. Finanstilsynet ga i Rapporten uttrykk for en forventning om at ES-OSL til enhver tid har komplette oversikter til internt bruk, og at ES-OSL jevnlig oppdaterer informasjonen på sine nettsider.

Et tiltak i ES-OSLs plan for oppfølging av kontoførerne var gjennomføring av halvårlige kontaktmøter med de største kontoførerne, og kontaktmøter med et utvalg mindre kontoførere basert på en risikobasert tilnærming. Temaene som skulle behandles var blant annet 1) etterlevelse av registerregelverket, 2) feil, avvik og hendelser knyttet til kontoføreren og 3) endringer som kunne ha betydning for kontoførernes evne til å utføre sine oppgaver. I Rapporten påpekte Finanstilsynet at det var gjennomført møter med kun én kontofører, og at disse møtene syntes å være relasjonsmøter mer enn kontrollmøter. Finanstilsynet påpekte viktigheten av å skille ut kontroll-delen i disse møtene til egne kontrollmøter med andre deltakere fra ES-OSL.

ES-OSLs planer om å styrke opplæringen av kontoførerne var heller ikke gjennomført. Finanstilsynet bemerket i Rapporten at kunnskap hos kontoførerne er av avgjørende betydning for korrekt innføring i registeret, og at Finanstilsynet derfor var kritisk til at opplæringen ennå ikke var styrket. Finanstilsynet understreket viktigheten av at dette kom på plass så raskt som mulig.

Finanstilsynet noterte at ES-OSL hadde styrket kontoførerkontrollen ved å ansette en Client Compliance Officer som tiltrådte 1. juni 2023, men stilte i Rapporten spørsmål ved at styrkingen først skjedde etter så lang tid. Finanstilsynet bemerket at det kunne synes som om ES-OSL ikke hadde tatt høyde for den økte arbeidsmengden, og dermed behovet for økte ressurser, som planene fremlagt for Finanstilsynet ville medføre. Finanstilsynet påpekte at ES-OSL til enhver tid skal ha tilstrekkelige ressurser til å oppfylle lovens krav, herunder kontroll med kontoførernes virksomhet.

Finanstilsynet stilte til slutt spørsmål ved om kontrolltiltakene ES-OSL planla var tilstrekkelige til å avdekke feil. ES-OSL ble bedt om å vurdere ytterligere kontrolltiltak i form av mer aktive kontroller, eksempelvis i form av ulike stikkprøver, for å sikre en betryggende kontroll av kontoførerne.

3.3. ES-OSLs kommentarer i Tilsvaret

ES-OSL erkjenner å ha avveket fra planen om kontroll med kontoførernes virksomhet som ble presentert for Finanstilsynet i forbindelse med at de fikk tillatelse etter CSDR. Dette gjaldt spesielt tiltaket for å forbedre opplæringsprogrammet for kontoførerne som ble utsatt fordi andre oppfølgings- og kontrollaktiviteter som involverte kontoførerne ble prioritert. ES-OSL erkjenner å ha undervurdert arbeidsmengden knyttet til kontrollaktivitetene og at kontrollaktivitetene har lidd under dette.

Når det gjelder oversikt over aktive kontoførere, opplyser ES-OSL at de ikke hadde tilstrekkelige kvalitetssikringstiltak på plass for å sikre datakvalitet i informasjonen oversendt Finanstilsynet. ES-OSL opplyser at de har iverksatt en rekke forbedringstiltak, herunder umiddelbar avstemming og oppdatering av alle tilgjengelige og publiserte lister samt etablering av rutiner for dette. En dedikert prosedyre kom på plass i november 2023.

ES-OSL opplyser at de i tillegg til ansettelse av en Client Compliance Officer i juni 2023, har opprettet ytterligere én stilling som ble besatt i april 2023. Denne er dedikert til å følge opp registreringsmetoder og relaterte saker, inkludert overholdelse av CSDR ved utstedelse av finansielle instrumenter. Vedkommende har også ansvar for CSD-linker og andre relaterte oppgaver.

Når det gjelder Finanstilsynets anmodning om at ES-OSL bør vurdere ytterligere kontrolltiltak i form av mer aktive kontroller, viser ES-OSL til plan presentert for ES-OSLs styre 12. desember 2023. Planen inneholder blant annet opprettelse av en komité som skal overvåke kontoførerkontrollen og foreslå forbedringer, behandle disiplinærsaker mot kontoførere og rapportere kvartalsvis til ES-OSLs styre. Videre inneholder planen innføring av en teknisk sperre ved registrering av utenlandske aksjer og fond, samt krav om at Compliance-ansvarlig hos den enkelte kontofører bekrefter opplysningene i det årlige egenerklæringskjemaet. E-læring med avsluttende prøver og sertifisering av masterbrukere hos kontoførerne skal rulles ut i mars 2024.

ES-OSL opplyser videre at de høsten 2023, som del av et Group Internal Control Project som har til formål å styrke gruppens internkontroller, har valgt å ha et særskilt fokus på risiko og internkontroller relatert til registreringer i verdipapirregisteret.

Ifølge Tilsvaret har kontrollaktivitetene overfor kontoførerne vært satt på dagsorden i ES-OSLs brukerkomité. Formålet har vært å skape økt oppmerksomhet om den viktige rollen kontoførerne har for verdipapirsentralen under gjeldende forretningsmodell, samt å få kontoførerne til å akseptere at de har en plikt til å bidra i forbindelse med utførelse av kontrollaktivitetene.

3.4. Finanstilsynets konklusjon

ES-OSL gjennomførte enkelte kontrolltiltak overfor kontoførerne i tilsynsperioden, men flere av de planlagte tiltakene ble ikke gjennomført, herunder tiltaket om styrket opplæring av kontoførerne. Dette tiltaket er etter Finanstilsynets vurdering spesielt viktig ettersom kunnskap hos kontoførerne er av avgjørende betydning for korrekt innføring i registeret. Det er Finanstilsynets konklusjon at ES-OSLs tilsyn med kontoførerne i tilsynsperioden var mangelfull og ikke i tråd med verdipapirsentralloven § 6-5 første ledd om betryggende kontroll av kontoførerne. Finanstilsynet er kritiske til ES-OSLs mangelfulle oppfølging av kontoførerne i tilsynsperioden.

Informasjon om hvilke juridiske enheter som har aktiv kontoføreravtale er en vesentlig forutsetning for å kunne føre betryggende kontroll med kontoførerne. Finanstilsynet er derfor kritiske til at ES-OSL på forespørsel hadde utfordringer med å fremskaffe presis informasjon om dette. Finanstilsynet legger til grunn at nye rutiner sikrer at ES-OSL til enhver tid har oversikt over hvilke juridiske enheter som er og har vært underlagt tiltak for kontoførerkontroll.

Finanstilsynet tar til etterretning at ES-OSL gjennom 2023 har tilført dedikerte ressurser til styrking av kontoførerkontrollen, utviklet rammeverket for kontoførerkontrollen og besluttet flere nye kontrolltiltak. Finanstilsynet er positive til at ES-OSL har fått på plass et nytt rammeverk, men påpeker at dette kommer for sent.

4. CSD-linker

4.1. Rettslig grunnlag

Kravene til CSD-linker følger av CSDR artikkel 48 og RTS 2017/392 artikkel 84-86.

Ifølge RTS 2017/392 artikkel 84 nr. 1 bokstav i skal alle avtaler om linker gjennomgå minst en gang i året av den mottakende verdipapirsentralen og den anmodende verdipapirsentralen.

Av CSDR artikkel 48 nr. 5 følger det at en verdipapirsentral som anvender en indirekte link skal vurdere, overvåke og håndtere de ytterligere risikoene som følger av anvendelsen av denne indirekte linken, og deretter treffe egnede tiltak for å redusere dem. For indirekte linker stilles det dessuten krav om at anmodende verdipapirsentraler skal foreta en årlig due diligence av formidlerne for å sikre at vilkårene i tilleggskravene til indirekte linker i RTS 2017/392 artikkel 85 nr. 1 og 2 er oppfylt, jf. artikkel 85 nr. 3.

Krav til avstemming ved bruk av linker følger av CSDR artikkel 48 nr. 6 og RTS 2017/392 artikkel 86.

ES-OSL hadde i tilsynsperioden indirekte linker til Clearstream Banking S.A. (Clearstream) og Euroclear Bank SA/NV (Euroclear), med [REDACTED] og [REDACTED] som formidlere. ES-OSL har inngått en formidleravtale med henholdsvis [REDACTED] og [REDACTED] for å sikre at linkene og formidlerne oppfyller de krav som følger av RTS 2017/392 artikkel 84-86. Formidleravtalen inneholder en bestemmelse om at formidlerne skal bistå ES-OSL med de årlige gjennomgangene av linkene, og kravet til gjennomgangen følger av rutinen "Procedure for Due Diligence of the Relevant CSD", som er vedlagt formidleravtalen.

4.2. Finanstilsynets vurderinger i Rapporten

4.2.1. Årlig gjennomgang etter RTS 2017/392 artikkel 84 nr. 1 bokstav i

ES-OSL har opplyst at deres årlige gjennomgang av linkene der ES-OSL er anmodende CSD, blant annet var basert på formidlernes due diligence av linkene. [REDACTED] hadde ikke gjennomført en due diligence av Euroclear siden 2021, og det var derfor Finanstilsynets vurdering i Rapporten at det ikke var foretatt en tilstrekkelig gjennomgang av linken til Euroclear i tilsynsperioden. Finanstilsynet påpekte at en bekreftelse fra [REDACTED] om at de ikke hadde avdekket eller blitt gjort kjent med vesentlige endringer hos mottakende CSD som påvirker leveransene i forbindelse med CSD-linken, ikke var tilstrekkelig for å oppfylle kravet om en årlig gjennomgang av linken.

Når det gjaldt linken med [REDACTED] som formidler, opplyste ES-OSL at [REDACTED] hadde hatt hyppige møter med mottakende CSD gjennom omfattende spørreskjemaer og påfølgende oppfølgingsmøter. Det var imidlertid uklart for Finanstilsynet om gjennomgangen var gjort i tråd med formidleravtalen og den tilhørende prosedyren for due diligence. Finanstilsynet påpekte at dersom ES-OSL skulle basere seg på gjennomganger utført av andre, måtte det sikres at kontraktspartene faktisk utførte dette, alternativt måtte ES-OSL forestå gjennomgangene selv.

Det var Finanstilsynets forståelse at ES-OSL ikke hadde gjennomført due diligence av CSD-linkene der ES-OSL var mottakende CSD per 1. mars 2023, men at ES-OSL planla å gjøre dette i løpet av første halvår 2023. Det var derfor Finanstilsynets vurdering at ES-OSL ikke hadde overholdt kravet i RTS 2017/392 artikkel 84 nr. 1 bokstav i om årlig gjennomgang av linkene der ES-OSL er mottakende CSD.

4.2.2. Due diligence av formidlerne etter RTS 2017/392 artikkel 85 nr. 3

Finanstilsynet påpekte i Rapporten at ES-OSL må ha prosedyrer for å overvåke og håndtere tilleggsrisikoen som følger av indirekte linker og sikre at tilleggskravene som er oppstilt i RTS 392 artikkel 85 er oppfylt. ES-OSL bekreftet i forbindelse med tilsynet at de har gjennomført due diligence av formidlerne.

I Rapporten viste Finanstilsynet til formidleravtalen punkt 3.5 hvor det fremkommer at formidler årlig skal sende en "ISAE3402-rapport" til ES-OSL slik at ES-OSL kan verifisere at formidleren har tilstrekkelig operasjonell kapasitet og systemer i tråd med RTS 2017/392 artikkel 85 nr. 1 bokstav d. ES-OSL opplyste i forbindelse med tilsynet at [REDACTED] hadde sluttet å utarbeide slike rapporter da de ikke lenger tilbyr sub-custody-tjenester. Finanstilsynet stilte derfor spørsmål ved om ES-OSL hadde oppfylt kravet i RTS 2017/392 artikkel 85 nr. 1 bokstav d.

4.2.3. Avstemming

I ES-OSLs link-modell gjennomføres avstemmingen i to separate trinn, først mellom mottakende CSD og formidler, og deretter mellom formidler og ES-OSL. Finanstilsynet understreket i Rapporten at ES-OSL derfor må adressere og håndtere risikoen som oppstår ved at de ikke har direkte informasjon om beholdningen som formidler holder på vegne av ES-OSL i mottakende CSD.

Ifølge ES-OSLs egne rutiner skal ES-OSL "på vilkårlige tidspunkt og minimum en gang per måned foreta kontroll av beholdnings- og transaksjonsmeldingene for å avdekke om innført mengde i ES-OSL sammenfaller med den mengde som en registrert på kontoen hos mottagende CSD, slik det er fremkommet av mottatte beholdningsmeldinger". ES-OSL opplyste at kontroller ble foretatt den første perioden avstemmingsløsningen var i produksjon, samt en gang til for hver mottakende CSD. Finanstilsynet påpekte i Rapporten at ES-OSL ikke hadde fulgt sin egen rutine med månedlige kontroller og derfor ikke hadde fulgt opp formidler, og tilleggsrisikoen som formidlerleddet medfører knyttet til avstemming, i tilstrekkelig grad, jf. CSDR artikkel 48 nr. 5 og nr. 6.

ES-OSL hadde i forbindelse med tilsynet opplyst at det i tilsynsperioden hadde forekommet avvik i avstemmingen i CSD-linkene av mindre alvorlig karakter som i de fleste tilfeller var blitt raskt korrigert. Et antall avvik hadde det derimot tatt lenger tid å korrigere. ES-OSL opplyste at det ikke hadde forekommet avvik identifisert som "undue creation or deletion" med påfølgende krav om suspensjon av det aktuelle instrumentet etter RTS 2017/392 artikkel 65 nr. 2. I Rapporten ba Finanstilsynet ES-OSL om å redegjøre for hvorfor disse avvikene ikke medførte krav om suspensjon.

4.3. ES-OSLs kommentarer i Tilsvaret

4.3.1. Årlig gjennomgang etter RTS 2017/392 artikkel 84 nr. 1 bokstav i

ES-OSL opplyser i Tilsvaret at formidler ikke kan dele informasjon om mottakende CSD med tredjepart, og at due diligence-rapportene som skal utarbeides av formidler derfor ikke kan deles med ES-OSL. ES-OSL erkjenner at dette er en iboende svakhet ved et indirekte link-arrangement, og deler Finanstilsynets vurdering av at ES-OSL likevel må sikre at formidler utfører de forpliktelser de er pålagt under formidleravtalen. ES-OSL vil vurdere hvilke kontroller som fremover kan iverksettes for å sikre nødvendig bekreftelse på at formidler har overholdt forpliktelsene etter den refererte prosedyren.

ES-OSL påpeker videre at det gjennomføres kontroller med CSD-linkene gjennom den daglige oppfølgingen som utføres av formidler, kontofører utsteder og ES-OSL i forbindelse med avstemming og oppfølging av avvik.

ES-OSL erkjenner i Tilsvaret at kravet om årlig gjennomgang av linker der ES-OSL er mottakende CSD for 2022, ikke er oppfylt.

4.3.2. Due diligence av formidlerne etter RTS 2017/392 artikkel 85 nr. 3

ES-OSL bemerket i Tilsvaret at de vurderer å forlate kravet i formidleravtalen om at formidler årlig må fremlegge ISAE 3402-rapport. ES-OSL vurderer at egen oppfølging av formidlerne innebærer en sterkere kontroll og overvåking av de konkrete risikoer som er forbundet med bruken av de aktuelle formidlere, slik at de derfor kan verifisere at formidlerne har tilstrekkelig operasjonell kapasitet og systemer i tråd med RTS 2017/392 artikkel 85. ISAE 3402-rapporten ble ansett som egnet ved opprettelse av de aktuelle linkene, men dekker ikke nødvendigvis direkte alle formidlers oppgaver under formidleravtalen.

4.3.3. Avstemming

ES-OSL erkjenner i Tilsvaret at rutinen for månedlig kontroll av kopimeldinger fra mottakende CSD for å avdekke om innført mengde i ES-OSL sammenfaller med den mengde som er registrert på kontoen hos mottagende CSD, ikke er blitt fulgt. ES-OSL opplyser at de har implementert nye rutiner for kontroll og at kapasiteten for å følge opp CSD-linker er styrket.

Når det gjelder krav om suspensjon ved avvik i avstemmingen etter RTS 2017/392 artikkel 65 nr. 2, bemerket ES-OSL at det kan ha forekommet situasjoner hvor de ikke har besluttet suspensjon i samsvar med bestemmelsen fordi de har praktisert en uriktig forståelse av bestemmelsen. Eksisterende prosedyre er oppdatert for å tydeliggjøre kravet om suspensjon. ES-OSL understreker at samtlige identifiserte avstemmingsavvik er korrigert fortløpende uten konsekvenser for markedet.

4.4. Finanstilsynets konklusjon

4.4.1. Årlig gjennomgang etter RTS 2017/392 artikkel 84 nr. 1 bokstav i

Finanstilsynet fastholder vurderingen i Rapporten om at det ikke var foretatt en tilstrekkelig gjennomgang av linken med ██████ som formidler. ES-OSL hadde blant annet basert sin gjennomgang av linken til Euroclear på due diligence gjennomført av ██████, men ██████ hadde ikke gjennomført en slik due diligence siden 2021. Det er derfor Finanstilsynets vurdering at kravet i RTS 2017/392 artikkel 84 nr. 1 bokstav i ikke er oppfylt for denne linken. Finanstilsynet er kritisk til at det ikke er gjennomført due diligence av linken i tilsynsperioden, men noterer at ES-OSL vil følge opp ██████ i due diligence-prosessen for 2023. Finanstilsynet påpeker imidlertid at plikten til å utføre en årlig gjennomgang påligger ES-OSL, og at ES-OSL derfor må utføre gjennomgangen selv dersom ikke deres kontraktsparter utfører denne på en tilfredsstillende måte.

Finanstilsynet stilte i Rapporten spørsmål om gjennomgangen av linkene der ██████ var formidler var gjort i tråd med formidleravtalen. ES-OSL opplyste i Tilsvaret at formidler ikke kan dele informasjon om mottakende CSD med tredjepart. Det er derfor Finanstilsynets forståelse at ES-OSL ikke kan bekrefte at gjennomgangen av CSD-linkene utført av ██████ oppfyller kravet i formidleravtalen, og dermed at ES-OSL ikke kan bekrefte at kravet i RTS 2017/392 artikkel 84 nr. 1 bokstav i er oppfylt. Finanstilsynet noterer at ES-OSL vil vurdere hvilke kontroller som fremover kan iverksettes for å sikre nødvendig bekreftelse på at formidler har overholdt forpliktelsene etter formidleravtalen.

Finanstilsynet understreker igjen at plikten til å foreta en gjennomgang av CSD-linkene påligger ES-OSL, og forventer at ES-OSL fremover sikrer at kravet til årlig gjennomgang overholdes, enten gjennom kontraktspartene eller ved å forestå gjennomgangene selv. Finanstilsynet påpeker videre at

den lovbestemte plikten til å utføre en årlig gjennomgang, ikke oppfylles ved å gjennomføre andre lovpålagte kontroller av linken.

Finanstilsynet er kritisk til at ES-OSL i tilsynsperioden ikke har foretatt en gjennomgang av linker hvor ES-OSL er mottakende CSD. Finanstilsynet er særlig kritisk til at ES-OSL opplyste til Finanstilsynet at slik due diligence skulle gjennomføres i løpet av første halvår 2023, uten at det ble gjort. Finanstilsynet forventer at slik due diligence snart blir gjennomført.

4.4.2. Due diligence av formidlerne etter RTS 2017/392 artikkel 85 nr. 3

Finanstilsynet tar til etterretning at ES-OSL vurderer egen oppfølging av formidlerne som en bedre måte å kontrollere at formidlerne oppfyller kravene i RTS 2017/392 artikkel 85 på enn en ISAE 3402-rapport, og at ES-OSL derfor vurderer å fjerne kravet om slik rapport fra formidleravtalen.

4.4.3. Avstemming

Finanstilsynet påpekte i Rapporten at ES-OSL ikke hadde fulgt sin egen prosedyre for manuell avstemming mot kopimeldinger fra mottakende CSD, og dermed ikke fulgt opp formidler og tilleggsrisikoen som formidlerleddet medfører knyttet til avstemming, i tilstrekkelig grad. Det er Finanstilsynets vurdering at kravet til å overvåke og håndtere den ytterligere risikoen knyttet til avstemming som følger av den indirekte linken, jf. CSDR artikkel 48 nr. 5 og 6, ikke er oppfylt. Finanstilsynet ser alvorlig på dette og forventer at ES-OSL har rutiner som sikrer at kontroll blir gjennomført og at eventuell svikt i rutinene avdekkes. Finanstilsynet noterer at ES-OSL har implementert nye rutiner for kontroll.

ES-OSL bemerker i Tilsvaret at det kan ha forekommet avvik i avstemmingen i CSD-linkene hvor det ikke har blitt besluttet suspensjon i samsvar med kravet etter RTS 2017/392 artikkel 65 nr. 2 fordi ES-OSL har tolket bestemmelsen uriktig. Finanstilsynet noterer at eksisterende prosedyre er oppdatert for å tydeliggjøre kravet i bestemmelsen. Finanstilsynet påpeker viktigheten av å ha korrekte og detaljerte prosedyrer, og tar informasjonen til etterretning.

5. Behandling av hendelser

5.1. Rettslig grunnlag

En verdipapirsentral skal ha omfattende og veldokumenterte prosedyrer for å registrere, overvåke og håndtere alle operasjonelle hendelser, jf. RTS 2017/392 artikkel 71 nr. 4. Som del av dette skal verdipapirsentralen ha et system for å klassifisere hendelser som tar hensyn til hendelsens innvirkning på verdipapirsentralens yting av tjenester. Videre skal verdipapirsentralen ha et system for å rapportere vesentlige operasjonelle hendelser til ledelsen og til Finanstilsynet. Etter at en hendelse er inntruffet, skal verdipapirsentralen gjennomgå hendelsen og forsøke å finne årsakene til denne samt utføre nødvendige forbedringer for å sikre at tilsvarende ikke vil skje igjen. Slik rapport skal sendes Finanstilsynet og Norges Bank straks den er utarbeidet.

I forbindelse med det årlige tilsynet skal ES-OSL utarbeide en rapport om de operasjonelle hendelsene som inntraff i tilsynsperioden og påvirket ytelsen av kjernetjenester, tiltakene som ble truffet for å håndtere dem, og resultatene av disse, jf. RTS 2017/392 artikkel 41 bokstav h.

5.2. Finanstilsynets vurderinger i Rapporten

5.2.1. Prosedyrer for behandling av hendelser

I forbindelse med tilsynet ble Finanstilsynet forelagt ES-OSLs rammeverk for håndtering av hendelser som besto av prosedyrene "Incident Management", "Business Procedure Reporting to Authorities" og "Prosedyre Task Force".

Finanstilsynet påpekte i Rapporten flere forhold der Finanstilsynet mente prosedyren "Incident Management" var for snever, inkonsekvent og for generell. Dette gjaldt eksempelvis uklarheter rundt prosedyrens virkeområde, rollebeskrivelser, begrepsbruk, ansvar for rapportering og hvem som skulle involveres i arbeidet. Finanstilsynet påpekte blant annet at det var uklart hvilke hendelser som var omfattet av prosedyren ettersom det innledningsvis var inntatt en definisjon av hendelser som kun var relatert til IT-hendelser.

I Rapporten viste Finanstilsynet til at en verdipapirsentral skal ha et system for å klassifisere hendelser som tar hensyn til hendelsens innvirkning på verdipapirsentralens yting av tjenester, jf. RTS 2017/392 artikkel 71 nr. 4 bokstav a. Tabellen som klassifiserte hendelsene i ES-OSLs prosedyre "Incident Management", inneholdt en svært overordnet veiledning som kort anga konsekvenser ved de ulike hendelsene. Finanstilsynet påpekte at tabellen ikke dekket alle typer hendelser, samt at den ga begrenset veiledning ved vurderingen av alvorlighetsgrad og hvilke konsekvenser en hendelse kunne ha. Det var Finanstilsynets vurdering at prosedyrene ikke tilfredsstilte kravene i RTS 2017/392 artikkel 71 nr. 4 bokstav a.

I prosedyren "Incident Management" var det et eget punkt 2.4 som dekket rapportering. Her sto det at kritiske og alvorlige hendelser skulle rapporteres til ledelsen. Videre sto det at dersom det var nødvendig, kunne også styret og myndighetene bli informert. Det var Finanstilsynets vurdering at dette var i uoverensstemmelse med det som fremkom tidligere i prosedyren, samt med gjeldende regelverk.

Det var Finanstilsynets forståelse at prosedyren "Incident Management" kun regulerte den umiddelbare rapporteringen til ledelsen og Finanstilsynet. Prosedyren skulle dermed sikre at kravene til rapportering i RTS 392 artikkel 71 nr. 4 bokstav b ble oppfylt. Finanstilsynet kunne imidlertid ikke se at utarbeidelse av en endelig hendelsesrapport som skulle sendes Finanstilsynet og Norges Bank i tråd med RTS 2017/392 artikkel 71 nr. 4 bokstav c var omfattet av prosedyren.

I Rapporten påpekte Finanstilsynet videre at ansvaret for rapportering av hendelser til Finanstilsynet var ulikt regulert i prosedyren "Incident Management" og prosedyren "Business Procedure Reporting to Authorities". Av prosedyren "Incident Management" fremkom det at "Head of Legal & Regulations" var ansvarlig for rapportering til Finanstilsynet av både kritiske hendelser og brudd på regelverket. I prosedyren "Business Procedure Reporting to Authorities" var det imidlertid "compliance" som sto ansvarlig for å fullføre og oversende alle rapportene til myndighetene. Ifølge sistnevnte prosedyre var videre "compliance" ansvarlig for å finne frem skjemaet for rapportering av kritiske regulatoriske brudd til Finanstilsynet, mens "Head of Legal" sto som ansvarlig for å finne frem skjema ved rapportering av hendelser til Finanstilsynet og Norges Bank.

Av "Prosedyre Task Force" fremkom det innledningsvis at den skulle sørge for at hendelser som var eller kunne bli kritiske, ble håndtert raskt og riktig. Det fremsto imidlertid ikke klart for

Finanstilsynet hva som skulle klassifiseres som en kritisk hendelse som utløste aktivering av denne prosedyren.

5.2.2. Rapporterte hendelser

ES-OSL skulle i forbindelse med det årlige tilsynet utarbeide en rapport om de operasjonelle hendelsene som inntraff i tilsynsperioden og påvirket ytelsen av kjernetjenester, tiltakene som ble truffet for å håndtere dem, og resultatene av disse, jf. RTS 2017/392 artikkel 41 bokstav h. Finanstilsynet påpekte i Rapporten at den oversendte listen med operasjonelle hendelser var svært overordnet, og at dersom Finanstilsynet skulle kunne vurdere omfanget av hendelsene og hvordan disse var håndtert, var det nødvendig at det ble utarbeidet en mer utfyllende rapport.

Oversikten over hendelser viste at tre av hendelsene kategorisert som alvorlig, ikke var blitt rapportert til Finanstilsynet. ES-OSL begrunnet dette med at hendelsene ble vurdert å være mindre alvorlig enn først antatt. Finanstilsynet påpekte i Rapporten at hendelser skal rapporteres raskt til Finanstilsynet, og at rapportering ikke er avhengig av at hendelsene faktisk påvirket eksterne aktører eller virksomheten til ES-OSL.

Finanstilsynet påpekte i Rapporten at brudd på regulatoriske krav også kan være en operasjonell hendelse som skal rapporteres til Finanstilsynet.

5.3. ES-OSLs kommentarer i Tilsvaret

5.3.1. Prosedyrer for behandling av hendelser

ES-OSL opplyser i Tilsvaret at de er i ferd med å fastsette og implementere et nytt og mer robust rammeverk for håndtering av hendelser som harmoniserer hendeshåndtering på tvers av konsernet. "Prosedyre Task Force" er blitt erstattet av den nye prosedyren "SIP" ("Serious Incident Protocol") og prosedyren "Incident Management" vil i Q1 2024 bli erstattet med en ny og mer robust versjon fra konsernet. En ny prosedyre "Reporting incidents to authorities" vil implementeres i Q1 2024 og prosedyren "Reporting to authorities" vil fortsette å gjelde.

Selv om ES-OSL justerer og forbedrer prosedyrene, anfører de i Tilsvaret at deres gjeldende fremgangsmåter knyttet til håndtering av hendelser tilfredsstiller kravene i RTS 2017/392 artikkel 71. ES-OSL opplyser videre at de har arbeidet med å sikre kunnskap og etterlevelse av prosedyrene internt.

ES-OSL anfører i Tilsvaret at definisjonen av hendelser innledningsvis i prosedyren "Incident Management" kun var ment som et eksempel på en type hendelse, og ettersom det senere i prosedyren var omtalt andre typer hendelser, var det klart at prosedyren også omfattet disse.

I Tilsvaret påpeker ES-OSL at det er inntatt en tabell i prosedyren for "Incident Management" som inndeler hendelsene i kategoriene 1 til 5, og ES-OSL vurderer at denne klassifiseringen oppfylder kravene i RTS 2017/392 artikkel 71 nr. 4 bokstav a. ES-OSL opplyser likevel at metodikk for å klassifisere hendelser er endret i de nye prosedyrene som er i ferd med å bli implementert. Den nye prosedyren inneholder en alvorlighetsgradmatrise for hendelsene basert på "innvirkning" og "viktighet". ES-OSL vurderer at oppdatert klassifisering i ny prosedyre også oppfylder kravene etter RTS 2017/392.

Finanstilsynet stilte i Rapporten spørsmål ved om punkt 2.4 i prosedyren "Incident Management" om rapportering var i tråd med andre bestemmelser i prosedyren. ES-OSL anfører i Tilsvaret at rapportering til ledelsen følger av avsnitt 2.2 i prosedyren, og at punkt 2.4 omhandler ulike typer rapporteringer.

I Rapporten påpekte Finanstilsynet at prosedyren "Incident Management" ikke inneholdt prosedyrer for utarbeidelse av endelig rapport slik som påkrevd i RTS 2017/392 artikkel 71 nr. 4 bokstav c. I Tilsvaret angir ES-OSL at dagens prosesser for rapportering er i tråd med kravene i RTS-en, men sier de vil ta Finanstilsynets kommentarer i betraktning og tydeliggjøre formuleringene i det nye rammeverket.

Når det gjelder hvem hos ES-OSL som skal rapportere hendelser til Finanstilsynet, anfører ES-OSL i Tilsvaret at det fremkommer av både prosedyren "Incident Management" og "Reporting to Authorities" at dette er "legal". ES-OSL anfører videre at Compliance-ansvarlig ifølge prosedyren "Reporting to Authorities" skal avgi visse andre rapporter til myndighetene.

Det var ikke klart for Finanstilsynet når prosedyren for Task Force skulle benyttes. ES-OSL opplyser i Tilsvaret at Task Force-prosedyren er erstattet av en SIP-prosedyre, og at kriteriene for å utløse en SIP-hendelse er justert i de oppdaterte prosedyrene.

5.3.2. Rapporterte hendelser

ES-OSL opplyser i Tilsvaret at de ved senere tilsyn vil utarbeide en mer utfyllende rapport over operasjonelle hendelser.

I den nye prosedyren "Reporting incidents to authorities" vil ES-OSL klargjøre at rapportering av hendelser til Finanstilsynet ikke er avhengig av at hendelsen faktisk påvirket eksterne aktører eller virksomheten til ES-OSL.

ES-OSL opplyser i Tilsvaret at de tar Finanstilsynets synspunkt om at brudd på regulatoriske krav kan være en rapporteringspliktig hendelse til etterretning.

5.4. Finanstilsynets konklusjon

5.4.1. Prosedyrer for behandling av hendelser

Finanstilsynet noterer at ES-OSL er i ferd med å fastsette et nytt rammeverk for håndtering av hendelser, og at ES-OSL vil oversende de nye prosedyrene i forbindelse med tilsynet for 2023. Finanstilsynet vil gjennomgå de nye prosedyrene da.

Når det gjelder virkeområdet til prosedyren "Incident Management", forklarer ES-OSL at definisjonen innledningsvis kun var ment som et eksempel. Finanstilsynet synes det er vanskelig å forstå dette ut fra sammenhengen i prosedyren, og forventer at det i de oppdaterte prosedyrene kommer klarere frem hvilke hendelser som er omfattet.

Finanstilsynet fastholder at tabellen i prosedyrene som gjaldt i 2022 ikke oppfylte kravene til klassifisering i RTS 2017/392 artikkel 71 nr. 4 bokstav a. . Tabellen ga svært begrenset veiledning

på når en hendelse skulle klassifiseres i de ulike kategoriene. Ettersom klassifiseringen har betydning for den videre håndteringen av hendelsene, påpeker Finanstilsynet viktigheten av å ha et tilfredsstillende system på plass. Finanstilsynet noterer at klassifiseringen av hendelsene er endret i de nye prosedyrene.

Når det gjelder prosedyren "Incident Management" punkt 2.4, er det fortsatt uklart for Finanstilsynet hva som søkes regulert i punktet. ES-OSL hevder at rapportering til ledelsen og myndigheter er regulert i andre bestemmelser i prosedyren, og at punkt 2.4 nevner ulike typer rapportering. Det er derimot Finanstilsynets forståelse at punkt 2.4 nettopp gjelder rapportering av hendelser til ledelsen og myndigheter, og forventer at punktet endres i det nye prosedyrerammeverket.

Finanstilsynet påpekte i Rapporten at prosedyren "Incident Management" ikke inneholdt krav om en endelig hendelsesrapport. ES-OSL anførte i sitt tilsvarende svar at deres prosesser oppfyller kravene i RTS-en uten å begrunne dette nærmere. Finanstilsynet påpeker at det er et krav i RTS 2017/392 art. 71 nr. 4 at foretakets rutiner skal sikre at det utarbeides en endelig hendelsesrapport, noe ikke de forelagte rutinene gjør. Det er derfor fortsatt Finanstilsynets vurdering at prosedyrene ikke oppfyller kravet i RTS 2017/392 art. 71 nr. 4 og forventer at dette oppdateres i det nye prosedyrerammeverket.

Finanstilsynet har i Rapporten påpekt flere forhold ved prosedyren "Reporting to Authorities". Finanstilsynet tar ES-OSLs forklaring om hvem som har ansvaret for å rapportere hendelser til Finanstilsynet til orientering. Finanstilsynet påpeker likevel at dette ikke er en naturlig forståelse av prosedyren. Slik Finanstilsynet forstår prosedyren, skal "Head of Legal" finne skjemaet for å rapportere hendelser til Finanstilsynet og Norges Bank. Det er imidlertid compliance som skal både "collect information", "complete the report" og "submit the report to authority". Finanstilsynet noterer at roller og ansvar for rapportering til ulike myndigheter er gjort tydeligere i det nye prosedyrerammeverket, og Finanstilsynet forventer at beskrivelsen av hvem som har ansvaret for de ulike rapporteringene i prosedyren "Reporting to Authorities" endres.

Finanstilsynet påpekte i Rapporten at det var uklart når prosedyren for Task Force skulle benyttes. ES-OSL har opplyst at Task Force-prosedyren har blitt erstattet med en SIP-prosedyre som ble implementert i Q4 2023, og at kriteriene for å utløse en SIP-hendelse er endret i den nye prosedyren. Finanstilsynet tar informasjonen til etterretning.

Etter Finanstilsynets gjennomgang, er det Finanstilsynets konklusjon at prosedyrene for hendeshåndtering som var gjeldende i tilsynsperioden hadde flere feil og mangler, og dermed ikke oppfylte kravene i RTS 2017/392 artikkel 71. ES-OSL uttalte i forbindelse med tilsynet at relevante prosedyrer var oppdatert og at det var gjennomført tiltak for å sikre ansattes bevissthet om endringene. Finanstilsynet er kritiske til at prosedyrene, selv etter en slik gjennomgang, ikke oppfylte kravene i loven. Finanstilsynet noterer at et nytt rammeverk som vil reflektere Finanstilsynets bemerkninger er i ferd med å bli implementert.

5.4.2. Rapporterte hendelser

Finanstilsynet noterer at ES-OSL ved fremtidig tilsyn vil utarbeide en mer utfyllende rapport over operasjonelle hendelser.

ES-OSL opplyser i Tilsvaret at de tar Finanstilsynets synspunkter om hva som skal anses som en rapporteringspliktig hendelse til etterretning. Finanstilsynet forventer at dette reflekteres i det nye rammeverket for hendelsehåndtering.

6. Andre merknader knyttet til CSDR-tillatelsen

6.1. Legal Entity Identifier (LEI)

Finanstilsynet påpekte i Rapporten at alle utstedere etter RTS 2017/392 artikkel 55 nr. 2 bokstav a og RTS 2017/394 artikkel 11 skal være identifisert ved bruk av Legal Entity Identifier (LEI). Det fremgikk av CSDR-søknaden at ES-OSL ikke hadde registrert LEI på om lag 15 % av sine utstedere, og Finanstilsynet forutsatte i brev av 1. februar 2022 at ES-OSL snarest fikk på plass manglende LEI for utstederne. I forbindelse med det årlige tilsynet ba Finanstilsynet om en beskrivelse av arbeidet med å hente inn LEI, og hvis relevant, en oversikt over andel av utstederne som per 1. januar 2023 fortsatt ikke hadde LEI.

ES-OSL har opplyst at per 1. januar 2023 utgjorde andelen av utstedere uten LEI 4,3 %. Ut fra mottatt oversikt syntes det som andelen hadde vært relativt konstant siden mars 2022. Det var derfor Finanstilsynets forståelse i Rapporten at det i tilsynsperioden var utført lite arbeid med å innhente LEI på tross av Finanstilsynets forutsetning i brevet av 1. februar 2022. ES-OSL opplyste i Tilsvaret at det per 1. desember 2023 var 61 utstedere (tilsvarende 2,5 %) som manglet LEI, og at de i 2023 hadde implementert en systematisk tilnærming for oppfølging av utstedere som manglet LEI.

Finanstilsynet tar informasjonen til etterretning.

6.2. Tydeliggjøring og konkretisering av krav til oppgjørsdeltakere

Etter RTS 2017/392 artikkel 67 nr. 3 må en verdipapirsentral ha tydelige og transparente kriterier, metoder og standarder for å sikre at oppgjørsdeltagere kan oppfylle de operasjonelle kravene.

ES-OSL viste i forbindelse med CSDR-søknaden til "Prosedyre for etablering, endring og avslutning av kundeforhold" hvor det under punktet om krav til tekniske systemer og sikkerhetsnivåer hos kontofører var inntatt at "Kontofører skal oppfylle de krav som er fastsatt i VPS Teknisk håndbok og Brukerdokumentasjonen og holde seg oppdatert om endringer i disse". I forbindelse med CSDR-tillatelsen uttalte Finanstilsynet at det ikke er tilstrekkelig med prosedyrer som henviser til VPS Teknisk håndbok og brukerdokumentasjon. Finanstilsynet ga uttrykk for at det var nødvendig med en tydeliggjøring og konkretisering av kriteriene, både for å synliggjøre kravene overfor deltakerne og for den påfølgende kontrollen med etterlevelse som ES-OSL skal utføre. I forbindelse med det årlige tilsynet ba Finanstilsynet ES-OSL om å redegjøre for hvilke tiltak som var gjort i forbindelse med prosedyrene knyttet til oppgjørsdeltakerne.

I forbindelse med tilsynet viste ES-OSL til at kriterier for oppgjørsdeltakerne er angitt i VPO NOK Regelverk, Teknisk Håndbok og brukerdokumentasjon, og redegjorde noe for hvilken type informasjon som fantes hvor. Finanstilsynet kunne imidlertid ikke se at ES-OSL hadde gjennomført noen nye tiltak og uttrykte i Rapporten at Finanstilsynet derfor fortsatt var av den oppfatning at ES-OSL ikke oppfylte kravet i RTS 2017/392 artikkel 67 nr. 3.

ES-OSL har i sitt Tilsvar opplyst at en liste over operasjonelle kriterier er definert i 2023, og at en prosedyre som skal gjelde på tvers av Euronext sine CSD-er er under utarbeidelse med en ambisjon om å bli implementert i andre kvartal 2024.

Finanstilsynet tar informasjonen til etterretning.

For Finanstilsynet

Marte Voie Opland
seksjonssjef (konst.)

Marit Wærnhus
tilsynsrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.